

דף תרגול: ארגז המושגים – אמצעים אמנותיים ברמת בגרות

מהדורה למורה חנ"מ

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות אמצעים אמנותיים בטקסטים מהתנ"ך, ביאליק ורחל
- לנסח במדויק מהי תרומת האמצעי למשמעות הטקסט
- להבחין בין אמצעים דומים כמו דימוי ומטפורה או ניגוד ואוקסימורון

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – זיהוי אמצעי בטקסטים קלסיים

1. א – מטפורה לאם או לאהובה
2. ב – דימוי

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – קול ודממה הם מושגים סותרים המחוברים יחד
2. נכון – זהו ההבדל המרכזי בינה לבין דימוי

חלק ג' – התאמת מושג להגדרה

1. 1 – ד (השוואה גלויה בעזרת מילת קישור כמו "כמו")
2. 2 – ג (השוואה סמויה בלי מילת קישור)
3. 3 – א (ייחוס תכונות אדם לדומם או לטבע)
4. 4 – ב (חיבור בין שני מושגים סותרים)

חלק ד' – השלמת מושגים

1. מלכים
2. האנשה

חלק ה' – סדר כתיבת פסקת ניתוח

1. ציטוט קצר מהטקסט המכיל את האמצעי
2. זיהוי שם האמצעי האמנותי
3. הסבר כיצד האמצעי בנוי בטקסט
4. חיבור בין האמצעי לרעיון המרכזי של היצירה

חלק ו' – ניסוח תרומת האמצעי

1. היא יוצרת הדגשה, קצב וזכירה של רעיון מרכזי

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דימוי משתמש במילת קישור, מטפורה לא
- קול דממה דקה – מבטא ניגוד בין קול לשקט, יוצר עדינות
- האנשה מייחסת תכונות אדם לטבע או לדומם ויוצרת קרבה רגשית

טיפים להפעלה:

- כדאי לפתוח בקריאה משותפת של "קול דממה דקה" ולדון בהקשרו לפני התרגול
- לחלק את הכיתה לזוגות עבור חלק ההתאמה כדי לעודד דיון על ההבדלים הדקים
- להקצות זמן נפרד לכתיבת הפסקה ולתת משוב בעזרת מחוון קצר

דף תרגול: ארגז המושגים – אמצעים אמנותיים ברמת בגרות

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה תתרגלו את 36 המושגים ברמת בגרות דרך דוגמאות מהתנ"ך, משירי ביאליק ומשירי רחל, כולל זיהוי האמצעי וניסוח תרומתו.

בנק מילים: האנשה | מלכים

1 חלק א' – זיהוי אמצעי בטקסטים קלסיים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. ביאליק כותב "הכניסיני תחת כנפך" ופונה לציפור כאל:

(א) מטפורה לאם או לאהובה (ב) דימוי מפורש (ג) חזרה קולית

2. השוואה המשתמשת במילה "כמו" נקראת:

(א) מטפורה (ב) דימוי (ג) האנשה

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	"קול דממה דקה" הוא אוקסימורון כי הוא מחבר קול ודממה שהם מנוגדים	☐	☐
2	מטפורה היא השוואה סמויה שאינה משתמשת במילת קישור מפורשת	☐	☐

3 חלק ג' – התאמת מושג להגדרה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דימוי	___	**א.** ייחוס תכונות אדם לדומם או לטבע
2. מטפורה	___	**ב.** חיבור בין שני מושגים סותרים
3. האנשה	___	**ג.** השוואה סמויה בלי מילת קישור
4. אוקסימורון	___	**ד.** השוואה גלויה בעזרת מילת קישור כמו "כמו"

4 חלק ד' – השלמת מושגים

השלימו את המילה החסרה.

1. הצירוף "קול דממה דקה" לקוח מהסיפור על אליהו הנביא בספר _____

2. אמצעי שבו מייחסים תכונות אדם לדומם נקרא _____

5 חלק ה' – סדר כתיבת פסקת ניתוח

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	זיהוי שם האמצעי האמנותי
☐	ציטוט קצר מהטקסט המכיל את האמצעי
☐	חיבור בין האמצעי לרעיון המרכזי של היצירה
☐	הסבר כיצד האמצעי בנוי בטקסט

6 חלק ו' – ניסוח תרומת האמצעי

ענו בקצרה.

1. מה תורמת חזרה על מילה או צליל בטקסט מקראי לחוויית הקריאה?

כרטיס יציאה

מהו ההבדל בין דימוי למטפורה?

תנו דוגמה לאוקסימורון מהתנ״ך והסבירו את תרומתו

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀